

VIDA Y OCTAVARI

del gloriós Patró de Catalunya

SANT JORDI, MARTIR

Obreta escrita per

Mossen Gudalt Ferrer,

y publicada per la CONFRARIA DE S. JORDI, canonicament
establerta en la Basílica de Sta. Maria de Ripoll.

RIPOLL

IMPREMTA DE RAMON BONET.

1896.

SANT JORDI, MARTIR
PATRÓ DE CATALUNYA

SA SANTE DAT LLEÓ XIII, ab *Breu* expedit en fetxa de 23 de Desembre de 1894, concedeix a tots los que pertanyin a la Confraria:

I. **Indulgencia plenaria** confessant y combregant lo dia d'allistar-se en la Confraria.

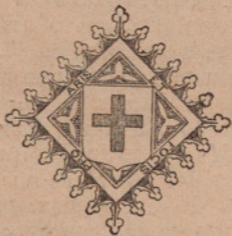
II. **Indulgencia plenaria** en la hora de la mort, rebent los Sants Sacraments, y a no ser possible això, invocant contrits lo Santissim Nom de Jesús ab lo cor, si no pot ferse ab la boca.

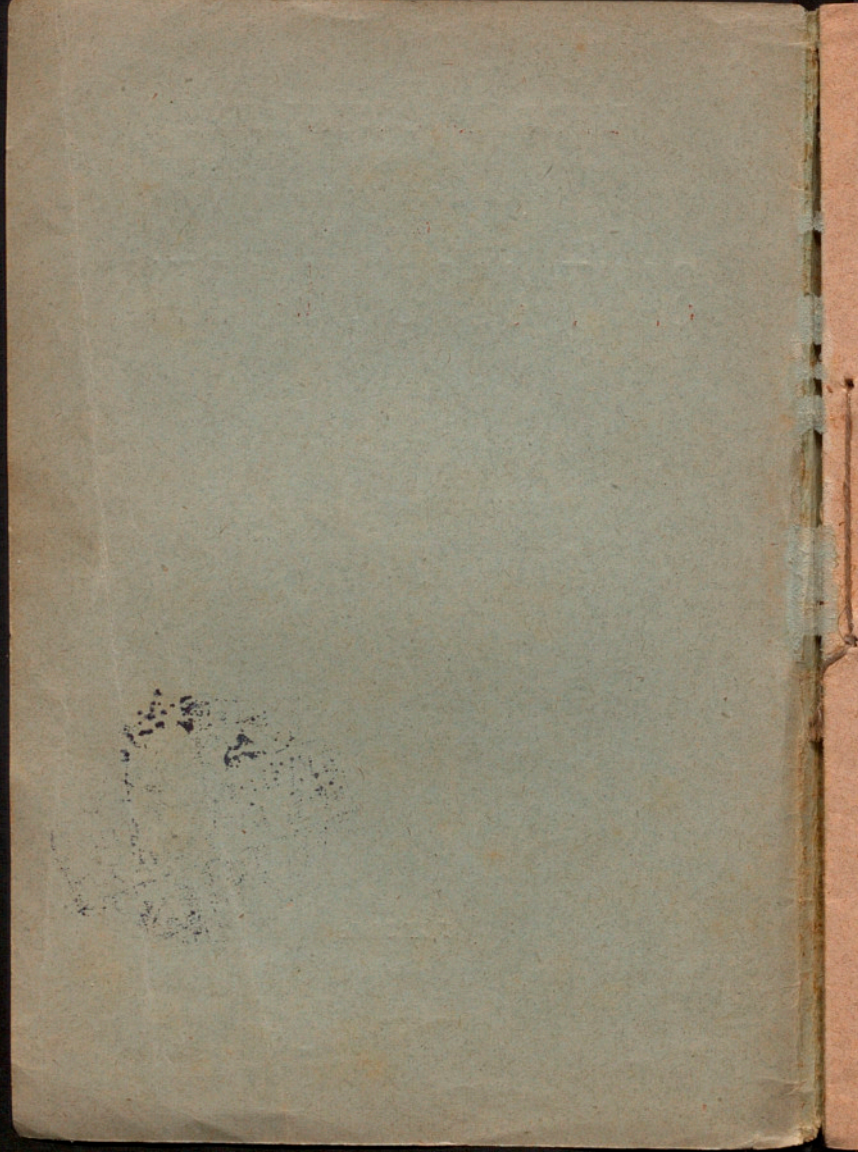
III. **Indulgencia plenaria** confessant y combregant, y pregant a intenció de Sa Santedat en la capella o altar del Sant en lo dia que 's celebra la festa principal, o en qualsevol altre de la octava.

IV. **Set anys y set quaren-
tenes d' indulgencia** als que, al
menys contrits de cor, visiten la cape-
lla o altar del Sant en los primers diu-
menges de Febrer, Agost, Septembre
y Novembre y allí preguin també a
intenció de Sa Santedat.

V. **Xexanta dias d' indul-
gencia** ohint Missa o assistint als
oficis que 's celebren en l' altar del
Sant. Lo mateix guanyan acompanyant
lo Santíssim Viátich, o no poguent,
resant per lo malalt un *Pare-nostre*
y *Ave-Maria*: sempre que digan
cinch vegadas lo *Pare-nostre* pels
confreres difunts o practiquen altre
qualsevol obra de devoció o de cari-
tat. Totes aquestes indulgencies son
aplicables a las Ànimes del Purgatori.

VI. **Quaranta dias d' indul-
gencia** que concedeix l' Excm. e Il-
lm. Sr. Bisbe de la Diócesis, per cada
funció que celebra la Confraria als
que devotament prengan part en ella
o ajudin ab sa almoyna al lluhiment
de les mateixes.

VIDA Y OCTAVARI

del gloriós Patró de Catalunya

SANT JORDI, MARTIR

Obreta escrita per

Mossen Gudalt Ferrer,

*y publicada per la CONFRARIA DE S. JORDI, canonicament
establerta en la Basilica de Sta. Maria de Ripoll.*

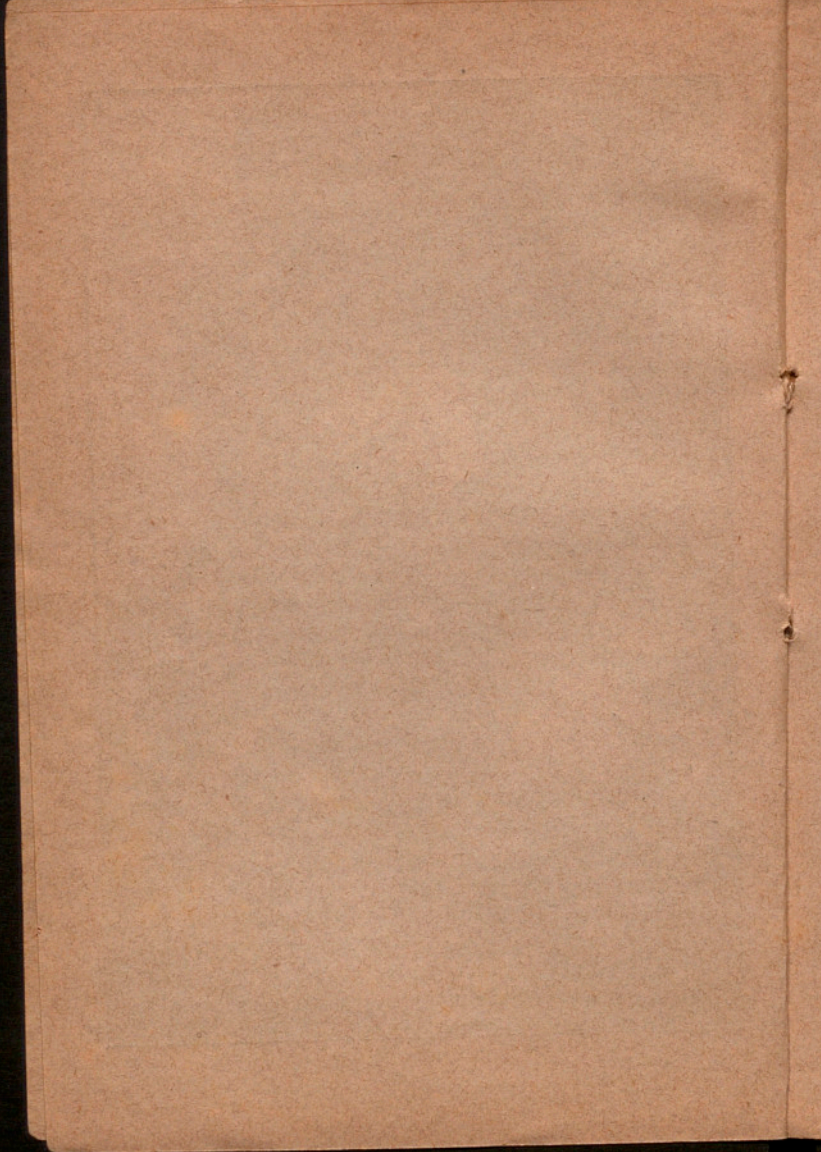
RIPOLL

IMPREMPTA DE RAMON BONET.

1896.

Ab aprobació Ecclesiástica.

PROLECH

Cristià lector; aquí't presento aquest petit llibret que he escrit á instancias d'alguns meus amichs confreres de Sant Jordi. L'he escrit en catalá no sols per semblarme mes natural que las devocions que's fan en nostres temples sian fetas en nostra llengua materna, sinó perque crech que aixis me conformo mellor á l'esperit de la Iglesia que desitja que las nostras oracions no's distingescan per la elegancia de las paraulas sinó pel fervor dels afectes y senzillesa del ánima, cosa que lograrem mes faci'lment usant de la nostra llengua que servintnos de cap altre.

Y ara sápigas que la hermosa é inspirada idea que, fa poch mes d'un any, tingueren alguns devots patricis de fundar una confraria en llabor del gloriós Sant Jordi, ha ressonat ja en moltas encontradas de Catalunya y ha trobat bona acullida en totas ellas. No es estrany, avuy lo nostre poble s'entussia de debó quant sent parlar del seu ja robust renaixement literari y polítich, però ha comprés que'l tal renaixement no es capás de fer la felicitat de nostra patria sens anar acompanyat d'una veritable reacció religiosa; aixó es,

s'ha convenut de la insuficiència d'aquest moviment, si desentenentse de cercar la prosperitat moral se concreta tant sols en procurar lo bè material de Catalunya, com sembla que prenen alguns falsos regionalistas que no's volen recordar que en tant fou gran y poderosa nostra patria en quant se soplujá ab mes fidelitat y amor sota l'ombra sagrada de la Creu de Jesucrist.

Donchs be, aquesta necessaria reacció en favor de Fé y de Patria va obrintse camí, per voler de Deu, en nostre poble y á ella 's deu sens dupte la simpatía que ha merescut y l'increment que ha pres per tot arreu la esmentada confraria del Sant Patró de Catalunya. Ella ha arrelat d'una manera ben oviradora en nostre terror y ha estés lo seu hermós brancatge per una bona part del Principat, comptant avuy ja ab un nombre ben notable de fervorosos confreres que la propagan ab veredader entusiasme desde sas poblacions respectivas.

Que vingan, donchs, á inscriurarse y formar part de eixa devota confraria tots los que essent catalans de bona mena desitjan veurer moral y materialment gran y poderosa á nostra aymada Catalunya. Sí, treballem tots perque sian mes y mes cada dia'ls que vingan á aplegarse sota'ls plechs d'eixa bandera religiosa y á la vegada patriótica, y no sols ne reportarem personalment grans ventatjas espirituals, sinó que'ns podrem alabar d'haber contribuhit ab nostras almoynas y pregarías á la propagació d'una obra fundada espressament per honrar al Sant Patró de Catalunya, y per obligarlo á intercedir ab Deu nostre Senyor en favor de nostra patria benvolguda.

L' Autor.

RESUM DE LA VIDA DE SANT JORDI

I.

Una de las diferentes maneras ab que 'ls heretges han procurat enfosquir la gloria y resplandor de la Iglesia Católica ha consistit en escriurer las vidas dels Sants intercalant en ellas una multitud de fáulas y prodigis estupendos y no pocas vegadas ridícols, tot á fi de que'ls que las llegissen las tinguessin per dignes de poch crédito, y judiquessen que aquells Sants quinas vidas llegían, ó no havían existit, ó no eran dignes d'esser venerats com á tals.

Lo sisé Synodo donava testimoni de lo que dihem, y manava que no's llegissen semblants llibres, ni se'n publiquessen en avant, y ademés que fossin cremats los que já existían. Lo mateix consta per un decret que sobre 'ls llibres apócrifos (entre 'ls quals considerava inclosos dugas vidas de Sant Jordi) publicá lo papa Sant Gelasi en l' any 496 ab ocasió d'un Concili que

publicá en Roma, y al qual assistiren uns setanta Bisbes (1). De manera que pel decret de Sant Gelasi sabem que'ls heretges escrigueren dugas vidas de Sant Jordi y que está condemnada la seva lectura, mes no sabem quinas son aquestas, ni qui las escrigué.

Tal vegada á n'aquesta incertitut, á falta d'altres datos, se deu que en lo Breviari Romá reformat per Sant Pío Quint no s'hi posessen anti-guament las llistons particulars de Sant Jordi, puig ja es sabut lo cuidado que té la Iglesia en fugir de tot lo que no pot consignar d'una manera prou categórica y sens temor d'ésser desmentida. Habentse no obstant aclarit mes tart los dubtes que enfosquían la vida de nostre Sant, y certa já la Iglesia sobre 'l particular, no solsament aprobá l'ofici del Sant ab antifonas, llistons y responsoris propis, sinó que li concedí'l privilegi de festa ab octava, en tot lo territori de Catalunya y en altres.

Lluís Lipomano, Bisbe de Verona, publicá traduhidas del grech al llatí dugas vidas de Sant Jordi, la una que trobá en Venecia escrita per Metafraste, y l'altra que trobá en la biblioteca de Grotta-ferrara (monastir de monjos Grechs de la ordre de Sant Basili distant unas cinch lleugas de Roma) escrita per Pasicrata, criat que fou de Sant Jordi. Diu lo citat autor que no son aquestas las vidas que condemná'l Papa Gelasi, puig si ho fossen no serían aprobadas pel

(1) Aquest Pontífice formá un catálech dels llibres Sagrats auténtichs y dels apócrifos, y un altre dels escrits aprobats per la iglesia y dels que no ho eran, inclohent entre aquestos últims dugas vidas de Sant Jordi. (*Aguilar y Rivadeneyra.*)

testimoni de la Iglesia Oriental que las fa llegir cada any compendiadament, y á n'aquesta opinió s'hi adhereix Surio qui las enclou en lo segon tomo de las vidas dels Sants. Mes lo sabi crítich y Cardenal Baroni després d'haber examinat ab sa escrupulositat acostumada aquestas vidas, si be las considera verdaderas, no obstant cregué que s'hi habian anyadit alguns fets falsos ó poch probats, per lo qual al insertar en son Martirologi la vida de Sant Jordi, deixá de copiarhi los fets que ell tenia per incerts, considerant que en eixa classe de treballs sols devía constarhi lo que fos mes cert y probat.

Fetas aquestas observacions que'ns han aparegut necessarias, comensarem la narració compendiada de la vida del Sant, fent constar avans, perque no se'ns diga que'ns volem adornar ab lo plomatje del pavo de la falla, que no hem tingut altre treball al fer lo present escrit, que procurarnos alguns martirologis antichs y moderns, comparantlos uns ab altres, copiant lo que habem trobat admés pels autors de mes autoritat y mes generalment seguits. Los autors consultats, entre altres, son los següents: Baroni, Ruynart, Albano, Butler, Aguilar, Gerson, Rivadeneyra, Croisset y las llistons del Breviari Romá.

Com no presumim de sabis ni de crítichs, confessam ingenuament que en aquesta obreta es ben facil que hi haurem tingut menys acert del que voldriam, mes fem constar per descarrech nostre, que l'habem escrita ab la mellor intenció y bona voluntat del mon, y solsament ab lo fi de que'ls confreres y devots de Sant Jordi pugan tenir facilment á la vista per imitar-

las, las altas y heróicas virtuts del Sant Patró de Catalunya.

II.

Entre'ls anys 278 y 283 de Jesucrist (1), durant lo Pontificat de Sant Eutiquiá, en la regió de Capadocia, que estava situada en l'Asia Menor, nasqué Sant Jordi de pares distingidíssims tant per la noblesa de sa nissaga y per las moltas riquesas que possehían, com principalment per sòn zel en favor de la Religió de Jesucrist; essent per ells educat é instruhit en nostra santa fé.

La seva calitat y distinció foren causa de que's dedicués á la carrera de las armas cosa molt comú entre'ls fills de las familias nobles en aquella época, y com era un dels joves mes gallarts, instruhits y valents de l'exércit, guanyá en poch temps las simpatías y'l favor de Diocleciá que li doná'l mando d'una part de sas tropas y'l feu son Mestre de Camp, cárrech elevadíssim que desempenyá nostre Sant ab un valor, acert y prudencia que no eran certament d'esperar en un jove de tant poca edat, essent aixó causa de

(1) Tots los autors que tractan del martiri de Sant Jordi, convenen en que morí molt jove; alguns fixan sa mort quant sols tenia vint anys, y'ls que li concedeixen mes edat, suposan que tenia vint y cinch anys quan fou martirisat. Nosaltres, apoyantnos en aquestas opinions y tenint en compte que morí en 303, posem lo seu naixement entre'ls anys 278 y 283 de J. C., segurs, sino d'acertar absolutament, almenys d'aproximarnos molt á la veritat.

que arrelás mes fundament en la gracia y confianza de l'Emperador.

Coneixent aquest cada dia mes y mes los mérits extraordinaris del jove donzell y descobrint en ell novas prendas personals, pensava enaldirlo fins als primers cárrechs del Imperi y omplirlo de favors; quant comensá á bramar ab desusada fúria la tempesta que s'anava formant anys habia contra'ls cristiáns, y que ja de bon principi 's pogué preveurer que anegaria en sanch á la Iglesia de Deu, ab la certesa, no obstant, de que aquesta cap y al últim resultaria triomfadora, puig estava escrit que las portas del infern no prevaleixerian jamay contra d'ella.

Desde llavors, Jordi, á qui comensava á sonriurer la vida, se considerá víctima destinada al sacrifici, y trobantse en la flor de sa joventut, puig tenia vint anys ó poch mes, se disposá á morir per Cristo ab l' exercici de las mes heroicas virtuts. Com, per rahó del grau que en l'exércit tenia, formava part del consell del Emperador, cregué que aquesta circumstancia lo obligaria á ésser dels primers en declarar-se y donar públich testimoni de sa fé, y com se trobava hereu d'un rich patrimoni que li habia deixat sa mare al morir en Palestina, considerant que tal volta aquest aniria á parar al tresor dels perseguidors de la Iglesia, ó que li serviria d'obstacle en lo camí de la perfecció á que aspirava, resolgué vendrel juntament ab totas sas joyas y richs vestits; y aixís ho feu, repartint l'import entre sos germans los cristiáns que comensavan á escamparse per tot arreu, fugint de la persecució que'ls amenassava.

Després d'aquest acte sublim de caritat, á

imitació de Jesucrist que vingué al mon per deslliurar als homes del esclavatje del dimoni, trencá ell també las cadenas dels esclaus que possehia donantlos hi á tots l'anyorada llibertat. Despultat aixís de tot lo que'l podia retenir lligat al mon, esperá la hora d'entrar en lluyta, y ben prompte se li oferí ocasió propicia per mostrar-se tal com era, assó es creyent y fidel fins al sacrifici.

En efecte, reunits Maximiá y Galeri en Nicomedia (1), á principis del any 303, per solemnisar lo vigéssim aniversari del Imperi de Diocleciá, procuraren induhir á n'aquest á empendrer una prompte y rigurosa persecució contra 'ls cristians que eran molts y estavan espargits per totas las provincias de l'Imperi. Diocleciá, que s'havia mostrat fins á las horas tolerant ab los cristians fins al punt de donarlos hi càrrechs de molta consideració é importancia prop de sa persona, determiná per fi publicar contra d'ells lo decret de persecució en 23 de Febrer del any citat.

Habent proposat á sos concellers la seva impia resolució, fou per ells aplaudit en gran manera; mes tots quedaren altament admirats y sospresos quant vegeren que s'aixecava de son seti 'l jove Mestre de Camp, qui, ab molta atenció y respecte mes ab noble sinceritat y franquesa,

(1) No es probable que Constanci fos dels que persuadiren á Diocleciá l'extermini dels cristians puig consta que tant avans com després de la persecució 'ls tractí ab molta benignitat, y si en la provincia d'Espanya, que estava baix lo seu domini, fou tan gran lo nombre dels martirs en aquella época, aixó's deu á que Diocleciá y Maximiá hi enviaren al prefecte Daciá pera donar compliment als edictes de persecució.

contradigué la proposició que 'ls altres habian aprovat y reprengué en pocas y graves paraulas la resolució presa de perseguir als cristians y exterminarlos del Imperi.

Com nostre Sant era eloqüent y parlava ab extraordinaria energía, se feu escoltar ab respecte pels oyents. Ell feu demostració al Emperador y á son consell de la impietat é injusticia d'aquella ordre, defensá ab una discreta apología als cristians, y declarantse seguidor de Jesucrist, ácabá exortant al Emperador á revocar uns edictes que servian solsament per oprimir á la fidelitat é ignoscencia.

Habia ja acabat Sant Jordi son parlament y encara restavan muts d'admiració 'ls que l'ohiren; la energía del seu discurs, la religiositat ab que'l pronunciá y la seva modestia tenian com sospresos als oyents, y per un moment cesaren las passions del consell. Diocleciá, mes aturdit encara que 'ls demés, maná per fi al Consul Magnenci que respongués al Sant. Lo Consul procurá desviarlo del seu propósit posantli devant la flor de sa joventut, la noblesa del seu bressol, las sevas riquesas y la ingrati-tut ab que volia correspondrer á l'Emperador; feuli veurer ademés lo molt que d'aquest podia esperar si tornava enrera del camí que havia emprés, y acabá amenassantlo ab terribles torments si no oferia sacrificis als deus del Imperi. A tot aixó respongué nostre Sant que no 's cansassen en persuadirlo que deixés d'adorar al verdader Deu, perque convensut com estava de la veritat de la fé Cristiana, res seria capás de apartarlo del seu propósit, puig ni 's deixaria afalagar per las promesas, ni l'espantavan las

amenassas ja que preferia morir á renegar de Jesucrist

Al ohir l'Emperador tal resposta y la decidida confessió de Jordi, maná que fos al instant pres y engrillonat, y que 'l fiquessen en una lóbrega presó, en lo qual trobá'l Sant abundosa materia pera satisfer l'ardorós desitj que tenia de sofrir per nostre adorable Redemptor.

III.

En vá procurá l'Emperador apartar á Sant Jordi de la seva resolució, puig li fou impossible torcer la seva voluntat y fermesa; per lo qual doná ordre de que l'atormentessen ab un género de tormentos fins á las horas no usats. Maná lligarlo á una roda plena de puntas d'acer, la qual li arrencava trossos de carn á cada volta que dava, obrint horribles sólchs en aquell delicadíssim cos. Quedaren admirats y confosos los mateixos botxins al veurer la tranquil·litat y alegría de que gosava'l gran Mártir mentres durá tan horrorós suplici, y aumentá d'un modo particular la seva admiració quant suposant-lo ja mort per la violencia del mal, lo vegeren repentinament curat per una miracle manifest de la Divina Omnipotencia.

Abjuraren de sas falsas crehencias y's convertiren al verdader Deu molts gentils impresionats pel admirable exemple y miraculosa curació del Sant, empró aixó mateix contribuí en gran manera á enfurismar mes y mes al ti-

rá, qui al veurer que era Jordi un dels mes distingits general del seu exercit y un dels membres mes oviradors de son consell, temia que la seva constancia y fermesa li crearían encara mes imitadors; aixis es que no perdoná suplici, ni deixá medi sens practicar, esperansant triomfar d'aquest modo de la fortalesa del invencible Martir. Apenas se pot creurer lo que refereixen las actas mes antiguas al parlar de la multitud y varietat de torments ab que fou posada á prova la fé del Sant. Tot lo que pot inventar la mes bárbara ferocitat, tot lo que es capás de descobrir la rabia y odi d'un tirá, tot lo que pot inspirar l'infern en lo paroxisme del seu furor, se posá en execució per atormentarlo, mes tot servi pera confondre novament al tirá, y per manifestar mes á las claras la gloria y poder del Deu que Jordi adorava.

Lo foch, l'acer y la cals viva, de tots aquestos instruments se valgueren per enderrocar la muralla del amor de Jordi al Crucificat, servint solsament eixos medis per avivar lo desitj que tenia de morir per la seva fe; desitj que li fou premiat per lo mateix Jesucrist que apareixéntseli, l'animá y aconsolá dolsament, segons testimoni de varis autors (1).

(1) Rivadeneyra y altres. Lo Dr. Joan Gersón, conceller de la ciutat de Paris, en lo seu «Flos Sanctorum» que fou traduhit al catalá pel provensal Carles Amorós en 1528 diu lo següent: «E com lo pretor nol pogués inclinar á si; ell lo feu posar en lo turment; é posárentli flames cremant: que li cremassen les entramenes: é feuli fregar les nafres ab sal: y en aquella nit Jesuchrist se li aparegué ab gran claretat: el conforta dolsament: per la qual visitació se confortá que sols no temé res dels seus torments.»

D'aquest llibre n'existeix un bell exemplar en la Biblioteca de la Universitat Barcelonina.

Per altre part, l'alegria que manifestava 'l Sant en sos torments, una maravellosa resplandor de que's vegé rodeijat son cos, tan brillant que esboyrá las tenebras y foscó de sa presó, y molts miracles que obrá en favor dels seus mateixos botxins; tot aixó fou causa de que quedés triomfadora la seva fé, y que obrissen los ulls á la verdadera religió ab tals maravellas provada molts infidels, entre'ls quals s'hi contaren dos Pretors de gran autoritat anomenats Prótol y Anatoli, que sagellaren promptament, ab la seva sanch generosa, lo testimonial de sa conversió.

En va clamavan de l'Imperi que'ls fets de Jordi no eran altre cosa que bruixerias y sortilegis deguts á malas arts; la heróica paciencia del Martir y'ls miracles que obrava feren dup-tar als mes obstinats en la idolatría de tal manera que l'Emperador arribá á temer una conversió general de tota la ciutat y fins diuen alguns autors que's convertí á la fé de Jesucrist la Emperatriu Alexandra la qual meresqué la palma del martiri (1).

(1) No s'atreveix Croisset á afirmar categóricament tal conversió, però dona la noticia apel·lant al testimoni d'altres autors. Gerson fins descriu lo martiri d'Alexandra «L'Emperador la feu penjar per los cabells, é la feu ferir greument é així com l'aturmentauen ella dix á Sanct Jordi: O lum de veritat hont te penses que jo vaja, per só com no só batejada: E Sanct Jordi li dix; no dúps dona que l'escampament de la tua sang, te será baptisme y corona. E llavors ella adorant tramés l'esperit á Deu.»

IV.

Al veurer l'Emperador que no hi habíen en lo mon prou torments per conseguir l'infame resultat que's proposava resolué cambiar de táctica y recórrer al artifici y engany; y aixís mudant de tó, maná que Sant Jordi fos deslliurat de las cadenas que l'oprimian, y conduhit á sa presencia; y dolentse ab afectada suavitat, un colp lo tingué devant seu, d'haberse vist obligat á executar en ell los rigors que determinavan los edictes publicats contra'ls enemichs de la religió del estat, procurá atraurel ab paraulas falagueras y convéncel de que debía aplacar ab sacrificis la indignació dels deus, prometentli en cambi de sa obediencia y subjecció la seva amistat, y ab ella grans favors y'ls primers càrrechs de l'Imperi.

Desitjant lo gloriós Màrtir que's manifestás de un modo claríssim lo poder de Deu, suplicá al Emperador que'l manás conduhir al temple per veurer aquellas divinitats á las quals había de oferir sacrifici, ab lo qual ja no duptá Diocleciá haber finalment triomfat ab sas promesas y suavitat del confessor de Jesucrist.

En vista d'aixó, fou Sant Jordi conduhit al temple acompanyat d'una innumerable multitud d'infiels que's creyan assistir á la infame solemnitat d'una apostasia. Entrat que hi fou, tan prompte com vegé la estatua d'Apolo, se dirigí á n'ella, y en alta veu que fos de tothom sentida, li preguntá si era Deu. A quina pre-

gunta respongué la estàtua ab veu terrible y espantosa que feu tremolar als circumstants: No, no soch Deu.—¿Cóm donchs teniu, angels rebels condemnats al foch etern, atreviment per estar devant de mí que so sirvent de Jesucrist? Al acabar eixas paraulas que digué'l Sant, acompanyantlas ab lo senyal de la creu, s'ohiren en lo temple crits espantosos y udols terribles, y's vegeren caurer al moment per terra desfetas y trossejadas per má invisible las estàtuas que representavan als falsos deus de la Idolatria.

Informat Diocleciá de lo que acabava de passar, y moguts pels sacerdots que, afrontats pel succés, clamavan contra lo que ells ne deyan bruixerías dels Cristians; però principalment temerós de que las maravellas que per voler de Deu obrava'l gloriosíssim Martir, fossen causa de la conversió d'altres idólatras, maná que després d'haberlo subjectat á nous suplicis li fos tallat lo cap; com aixís s'executá en 23 d'Abril del any 303 segóns totas las probabilitats. D'aquesta manera després d'haber sofert los mes horribles torments ab singular paciencia y constancia, y després d'haber guanyat ab son exemple una multitud d'ànimas per Jesucrist, lográ Sant Jordi alcansar la palma y gloriosa corona d'eterns llorers de la que per sas virtuts y sacrificis s'había fet mereixedor.

V.

Baroni y ab ell la major part dels autors passen de llarch la circumstancia de la fetxa en que

mori'l Sant; confessen que mori'l dia 23 d'Abril, mes no diuhen de quin any. Alguns n'hi ha que'l creuhen martirisat, no sabem ab quin fonament, en 286, y altres com lo P. Croisset, en 290. No sembla que vajan acertats los uns ni 'ls altres puig lo mes probable, per no dir lo mes cert, es que morí en l'any 303.

Esplicarem los fonaments en que apoyam la nostra opinió que es també la d'Albano Butler, y Perujo y Angulo.

En l'any 284, pujá á ocupar lo trono dels Románs Diocleciá, qui, considerantse impotent per regir lo seu vastíssim Imperi, s'associá á Maximiá, y abdós s'agregaren mes tart als dos generals Galeri y Constanci Cloro. L'Imperi encar que conservant la unitat, fou repartit en quatre parts per sa mellor defensa: la una que abarcava la Italia, Betia, Norica, Pannonia y part de l'África, quedá per Maximiá; Galeri s'encarregá de la Méssia superior, Macedonia, Epiro y Ecayá; y Constanci fou nombrat governador de las Gálias, Inglaterra y Espanya. Diocleciá's reservá la Irácia, Egipte y Asia, establint sa cort en Nicomedia.

Donchs be: los dos primers que eran mortals enemichs del Cristianisme feren moltes víctimas, habent arribat Maximiá en 287 á martiritzar tot d'una 6300 soldats cristiáns, que Diocleciá li había deixat per anar á defensar las Gálias, los quals formavan la legió Tebana. En cambi, Constanci no sols tractava bé als cristiáns de sas provincias, sinó que fins socorria als que acudían á n'ellas, fugint de la persecució que en las altrás sofrian. Diocleciá deixava fer á uns y altres sens comprometrese en pro ni

en contra dels cristiàns; mes que á las horas no'ls perseguia pot provarse per dos rahons. En primer lloch habia tolerat que'ls soldats de la legió Tebana, que eran cristians y perteneixian á sa provincia, usessen al jurar las banderas d'una formula que no ferís sa conciencia; ademés consta que buscava als cristians y'ls donava cárrechs de gran confiança prop de sa persona. Aixís veyem que Sant Doroteo era cambrer imperial; Pere, íntim amich de l'Emperador; Sebastiá, capitá de sos guardas; Gorgoni, Judo. Mardoni, Domma, Teofila y altres, empleats de son palau, y tots vivían en pau ab Diocleciá. Per lo tant y no constant lo contrari, no es de creurer que Sant Jordi fos judicat de pitjor condició que'ls demés cristiàns en general y que'ls citats en particular, y aixís no es probable que sofrís lo martiri mentres durá aquest estat de cosas que fou fins al any 303 (1).

Ademés tots los autors están conformes en que Sant Jordi s'oposá al decret de persecució avans de publicarse ó al menys que reprengué al Emperador per haberlo publicat. Donchs bé, llegeixintse las historias ecclesiásticas y generals, y's trobará que'l decret de persecució fou publicat per Diocleciá instigat per Galeri en 23 de Febrer del any 303. Malament donchs podia haberse oposat Sant Jordi á tal decret si hagués mort tretze anys avans, ó sia en 290 com vol Croisset, ó bé en 286 com afirman altres.

(1) Es veritat que la era dels mártirs que estigué molt temps en ús en la Iglesia (y ho está encara entre'ls Coptos y Abisinis) se feu datar del 29 d'Agost del 284, pero aixó es degut á la terrible persecució que'ls cristians sofrian en las provincias gobernadas per Maximia y Galeri.

Habentse donchs publicat lo decret de persecució en la fetxa ja citada y trobantse'l Sant en la mateixa cort de Diocleciá que es ahont tingué lloch la primera publicació del edicte, podem dir ab bon fonament que morí en 23 d'Abril del 303, puig no es probable que pogués escapar, anch que fos de moment, de la persecució aquell que s'declará cristiá devant mateix del Emperador al publicarse'l decret; sobre tot si's te en compte que'ls tirans s'apressuraren á fer-lo cumplir ab tanta ferocitat y promptitut, que á últims del mateix any la persecució estava ja encesa en la provincia d'Espanya, tant distant de la cort de Diocleciá.

Es de creurer que després del martiri de Sant Jordi, los cristians recullirian lo seu cos com ho feren ab tants altres, y 'l guardarian com un joyell de gran valua, per esposarla á la pública veneració dels fidels quant ho permetessen las circumstancias, mes no se sab ahont paran á horas d'ara una bona part de sas reliquias. Diu lo *Breviari Romá* que foren portadas á diferentas regions quins habitants las tenen en grandíssima veneració.

Lo seu cap, segons se llegeix en lo llibre dels Romans Pontífices, fou trobat pel Papa Sant Zacarias, en una urna ab una inscripció grega que feya constar la autenticitat de la reliquia, y's guarda avuy dia en Roma en la Iglesia de Sant Jordi, *Ad Velabrum*.

Sant Germá, Bisbe de París, un dels mes famosos prelats del sigle sisé, tornant en certa ocasió d'un pelegrinatge que feu á la Terra Santa, al passar per Constantinopla visitá al Emperador Justiniá, y aquest li feu present de varias

reliquias entre las quals hi havia un bras del gloriós Martir que acceptá 'l sant prelat com un rich tresor, fentlo col·locar, arribat que fou á París, en una Iglesia espressament aixecada en honor de Sant Jordi, y á la qual darrerament se li ha cambiat lo nom pel de sen fundador.

L'altre bras de Sant Jordi fou portat á Colonia y per ell obrá Deu nostre Senyor molts y grans miracles com se llegeix en las actas de Sant Annón, Bisbe d'aquella ciutat (1).

En la capella de Sant Jordi que existeix en lo palau de la Diputació de Barcelona, s'hi conservan també y s'esposan á la veneració pública en la diada del Sant, algunas costellas y una ampolleta de sanch de tant gloriós Mártir. Existeixen també en la Real Basílica de Santa Maria de Ripoll algunas reliquias del Sant, las quals foren col·locadas en la paret del altar de sa advocació pel Excm. é Il·lm. Sr. D. Joseph Morgades, actual Bisbe de Vich, quant consagrà solemnement la santa Basílica en lo dia primer de Juliol de 1893.

VI.

Pocas son per no dir cap las pinturas é imatges del sant donzell de Capadocia, que estigan

(1) Sant Gregori de Tours en lo capítol 101 de son llibre *De Gloria Martirinu*, que no habem sabut trobar, parla també de las reliquias y miracles de Sant Jordi.

ajustadas á la veritat històrica (1). Se representa generalment á Sant Jordi baix la figura d'un hermosíssim jove, casi be un nen, sens pel á la barba: aquest es lo primer anacronisme, puig lo Sant guerrer devía contar al morir de 20 á 25 anys, y á n'aquesta edat un jove, salvas sas excepcions, sol tenir lo rostre sombrejat per la barba. També se'l pinta ab cabell ros, lo qual no deixa d'ésser estrany si's té en compte que era Grech. Se'l pinta vestit de ferro y cota de malla com los caballers del sigle catorse, ó sia mil anys després de la mort del Sant, y muntat sobre un briós corcer que te als peus un horrorós drach que apareix vensut pel Sant, cosa que ja se sap que es una mera alegoria. De manera que's representa á Sant Jordi no segons la historia sinó segons la llegenda.

Sembla que s'hauria de representar-lo ab trajo Romá, ó sia ab túnica blanca curta que deixés descobertas sas camas y brassos; corassa d'acer ab adornos daurats, mantell de porpra subjectat ab lo clau d'or, un casco Romá sobre son cap, aquest descobert, y rodeijada sa cabellera per una cinta de porpra á usansa dels joves nobles de la Grecia, sostenint ab sa mà dreta una palma y apoyant la esquerra en una roda dentada, ja que segons se llegeix, li fou aplicat eix horrorós torment.

Se pinta á Sant Jordi triomfador d'un drach que está sota'ls peus de son cavall, ab lo qual se vol simbolisar á la idolatria vensuda pel Sant. Tots los autors están conformes en que

(1) Francisco de P. Capella, en un article publicat en lo *Diario Catalán* de Barcelona, dia 23 d'Abril de 1891.

aixó es com hem dit una pura alegoria; no obstant per sa hermosura y perquè está estesa per totas las nacions que tributan veneració á nostre Sant, copiarem en extracte la tradició tal com la conta una distingida escriptora catalana (1).

Diu aixís: « Moltas centurias enrera hi havia al mon un drach que volava, nadava, y caminava. Tenia'l cap com un brau, ab unas orelles tiessas y punxagudas; la espinada se li estenia nuosa per dessota la escata formant cantell fins á la punta de sa llarga cúa de serpent. Sis potas de llargandaix ab aceradas unglas, uns ulls com brasas rohents, y dos immensas alas de rapinyada, acabavan de donarli un conjunt mes espahordidor.

Un jorn veuse aquí que en unas molt aspres terras de Catalunya lo vegeren arribar volant y ab esglay de la gent que ho contemplava, fent un bufech com un tró y llansant foch pels nassos se deixá caurer en una vall ahont una antiga ciutat hi habia.

Llavors molts braus caballers ben armats eixiren de la ciutat resolta á occir la fera; mes encara que tots donaren probas de fermesa y pit, ni un sol pogué escapar á la terrible pitrada d'aquell feréstech animal, ab lo qual los demés habitants determinaren no eixir de la ciutat anch que de fam haguessen de morir tots plegats. Veyent la fera que'ls ciutadans no eixian, ab grans bramuls y colps d'ala s'acostá á las murallas com si las volgués saltar. Esporuguit

(1) - Agna de Valldaura en *La Veu de Catalunya* correponent al día 21 d'Abril de 1892.

lo poble acudí al palau del rey clamant concell y ajuda y tots plegats resolgueren donar á la fera una persona cada dia sorteiantla entre totes las que en la ciutat se trobavan.

Lo rey tenia una filla que era l'idol del poble per sas virtuts y á la qual son pare aymava mes que á si mateix. Un jorn li tocá en sort lo tenir d'esser devorada pel drach.

A punta d'alba eixí del palau vestideta de blanch y ab la cabellera estesa, com si'n fos un angel, y'l rey, prínceps y caballers fins al portal de la ciutat l'acompanyaren. Allí va agenollarse, rebé la benedició de son pare, prengué comiat de son poble, y sola, soleta y trista com una flor de passionera s'allunyá, caminant sempre vall en dins envers lo cau del drach.

Als pochos moments li eixí un ayrós jove armat de cap á peus que cavalcava un lleuger poltro blanch com una neu. Sospresa la donzella li digué que fugís que sino cauria en las urpas d'un drach que hi habia en aquells terrers: A lo qual respongué'l jove que precisament per deslliurarla á n'ella del drach, venia. —¿Sóu d'eixas terras? li preguntá la donzella que se'l mirava embadalida y confiada.—No'n só, respontli'l jove.—¿Y cóm vos diheu? li digué un colp.—Jordi'm dich, si vos es grat saberho.—Jordi, Jordi, repetí la donzella pensativa.

En aquell moment un esbufech del drach estemordí á la filla del rey, que tremolant vegé al galan jove embestir á brida batuda á la fera que en vers ell caminava ab las alas estesas. La lluyta fou terrible, mes habent lo drach rebut una llansada en un de sos costats bo y sota arran de l'ala esquerra, tingué al últim de do-

narse, y caygué mort á terra, desapareixent luego'l misteriós caballer y quedant deslliurada la filla del rey.

Quant aquesta, tornat que hagué á la ciutat, esplicá'l succés á son pare y al poble, tots entengueren que aquell misteriós caballer era'l verdader Sant Jordi qui habia devallat del cel per obrar tant grós miracle; y aixís se feren grans festes d'acció de gracias en honor seu, y desde alashoras tots los d'aquellas terras lo tingueren per patró.

Fins aquí la tradició, que'ns dol haber hagut d'extractar per no allargar massa lo present treball.

VII.

En todas las Iglesias d'Orient y Occident ha sigut sempre molt celebrada la memoria de aquest il·lustre Màrtir de Cristo, habent sigut honrat desde molts sigles com á patró de varias nacionalitats entre las quals recordam á Inglaterra, Georgia y Catalunya. Los Grechs l'han distingit per espay de molts centurias ab lo títol de «L Gran Màrtir» y encara avuy guardan lo seu dia com de precepte. Cinch ó sis Iglesias hi hagué antiguament dedicadas en honor del Sant en la sola ciutat de Constantinopla; la mes antigua de las quals se creu que fou edificada per Constantí'l Gran, qui sembla que fou també'l fundador de la Iglesia de Sant Jordi que existí sobre sa tomba en Palestina, y si be aixó

no consta ab certesa, al menys está fora de dubte que las dugas Iglesias darrerament citadas foren ja erigidas en temps dels primers Emperadors cristiáns.

A mitjans del sigle sisé edificá l'Emperador Justiniá una Iglesia en honor del Sant en la antigua ciutat de Bizanes, en l' Armenia Menor, y l'Emperador Maurici altre, en Constantinopla, per haberli recomanat Sant Teodor de Siceó, qui igualment serví á Deu mols anys en una Iglesia al Sant Mártir dedicada.

Una Iglesia adjunta á un monestir que s'anomenava Sant Jordi de Manganes y estava situada en un lloch proper de Constantinopla, doná al Helespont lo nom de bras de Sant Jordi.

En la carta 68 del llibre nové de las obras de Sant Gregori Magno, se queixa aquest Papa al abat Mariniá, del descuyt ab que mirava una Iglesia de Sant Jordi anexa al seu convent, y li maná que immediatament la fassa restaurar. Aixó y'l trovarse l'ofici del Mártir en lo sacramentari del dit Papa, indica la devoció que aquest li professava.

Sant Gregori de Tours diu de Sant Jordi que fou molt venerat en Fransa en los sigles sisé y següents. En efecte, Santa Clotilde, muller de Clodoveu, primer Rey Cristiá de Fransa, li erigí varias capellas y altars, entre altras s'hi pot contar la Iglesia de Celles que ella feu aixecar expressament en memoria del gloriós Mártir. Ho provan també la magnífica Basílica que en la ciutat de París li feu edificar Sant Germá, y una altre Iglesia molt notable que encara avuy existeix á Metz y en quina portada s'hi llegeixen aquestos versos de Fortunat de Poitiers que en-

clouhen en pocas paraulas los tormentos que sofrí'l Sant en son martiri:

*Carcere, cede, siti, vinclis fame, frigore, flammis,
Confessus Christum, duxit ad astra caput.*

Lo gran Concili nacional d'Inglaterra celebrat en Oxford en 1222 maná que'l dia de Sant Jordi fos tingut com de precepte en tot lo regne; y ja'ls antichs Inglesos, consta que'l veneravan com á propi tutelar en temps dels Reys Normands.

Baix lo nom é insignias del gloriós Sant Jordi, fou instituhida en 1330, segons alguns autors, ó en 1345, segons altres, pel Rey Eduart tercer d'Inglaterra, la nobilísima ordre de Sant Jordi que consta de vint y cinch caballers á mes del soberá de la ordre. S'anomena aquesta de la Jarretera y es la condecoració dels Reys y Prínceps de la Gran Bretanya.

Altres ordres consemblans han existit y existeixen en diferentas nacions. En la antigua República de Génova que tenia á Sant Jordi per patró, fou establerta la seva ordre pel Emperador d'Alemanya Maximiliá en 1472. En 1290, lo primer Emperador d'Alemanya Rodolf d'Angsburg instituhí l'ordre de Sant Jordi de Carintia. Un altre Emperador d'Alemanya Frederich tercer, fundá en 1463 una altre ordre militar del Sant á la qual encomaná la defensa de las fronteras de l'Imperi. L'Electeur Carles d'Alberg, després Carles seté de Baviera, en l'any 1729 establí en favor dels membres mes il-lustres del seu reyalme, la ordre anomenada Sant Jordi de Baviera quin gran Prior debia ésser de sanch

real y quin gran Mestre era'l Rey. En 1769 Catarina segona, Emperatriu de Russia, fundá en son vastíssim Imperi la ordre aquesta, pera premiar á las tropas de totes classes que'n fossen mereixedoras, y assigná una notable pensió á cada un dels membres distinguits ab tant honrosa insignia.

Aquestas y las moltes altres ordres, Iglesias y altars que en tota la Europa y part de l'Asia s'han fundat en honor de nostre Sant, son bona prova de la devoció que per tot arreu se li professa y de l'ansia ab que las nacions desitjan mereixer lo seu amparo y protecció.

VIII.

Pera comprendre lo molt que en tots llocs y edats s'ha estés lo culto de Sant Jordi, bastan y sobran los datos que deixem apuntats en lo párrafo precedent, no obstant sería en nosaltres imperdonable falta l'acabar aquesta obreta sens dir alguna cosa de la devoció que de temps immemorial se li ha professat en lo Principat de Catalunya y demés estats de la Corona d'Aragó, mes que mes havent rebut eixos estats tants favors especials de nostre Sant.

Que vé de temps la devoció dels Catalans y Aragonesos á Sant Jordi, ho proven principalment lo temple anomenat de las Boqueras de Aragó que segons diu Croisset existía probablement avans que'ls serralhins invadissen la Espanya, y l'antiquíssim monestir de Sant Jordi,

una de las principals y mes nobles abadías que hi hagué á Navarra, situat en lo territori anomenat la Bersosa, no lluny de Viana, quin monestir y territori fou donat per D. Sanxo'l Major á son fill Ramir quant lo feu Rey d'Aragó.

L'haber sigut Sant Jordi guerrer doná ocasió á que'ls exercits cristians l'invoquessen contra'ls seus enemichs, y fomentá aquesta devoció'l mateix Sant apareixentse en algunas batallas armat y lluytant contra dels infidels. Per lo que toca á l'Aragó y Catalunya, las tradicions dels pobles nos contan algunas aparicions que son tingudas en gran respecte pels nostres historiadors.

En la batalla que en 1095 empenyá'l Rey don Pere primer d'Aragó, en los camps d'Alcorás contra'ls moros que'l Rey de Saragossa Almo-sabéu enviava á Osca per reforsar las hosts d'Abderraman s'aparegué Sant Jordi lluytant pels cristians fins que per ells se declará la victoria. En memoria d'aquest succés y en agrahiment á tal favor, feu D. Pere reedificar ab gran magnificencia lo ja citat temple de las Boqueras y proclamá á Sant Jordi Patró dels Reys d'Aragó y son reyalme.

En lo any següent torná'l gloriós Sant á lluytar en favor dels cristians en una batalla que'l mateix D. Pere y'l Cid tingueren contra'ls moros de Valencia. Lo mateix succehí dos vegadas en temps de D. Jaume'l Conquistador; fou la una en la batalla que donaren sas tropas desde'l castell del Puig d'Enessa contra'l moro Zaen, Rey de Valencia. L'altre fou en lo seti que Alarazrach general dels alarbs posá á Alcoy, puig resistint los cristians d'aquesta ciutat acapdillats

per un sacerdot anomenat Mossen Torregrossa, vegeren sobre la porta principal de las murallas á un cavaller armat que cabalcava un briós corcer, á quina aparició cobraren nou ánimo y valor, y'ls moros s'acobardiren en gran manera, puig per lo escarment que d'altres combats tenian, entengueren que aquell cavaller era Sant Jordi ó Hualí com ells en sa llengua l'anomenavan, y aixó los esglayá de tal modo que molts caigueren morts d'espant sens haber rebut una sola ferida, prodigi que també habia succehit en la ja citada batalla del Puig d'Enessa, segons ho certificá'l Rey D. Jaume en la crónica que ab sa propia ma escrigué.

Los habitants d'Alcoy, en memoria d'aquesta aparició de Sant Jordi, li edificaren una Iglesia, proclamárentlo Patró de la ciutat, y sobre'l surtidor d'una de sas fonts hi col·locaren la seva estatua esculpturada en marbre.

Lo Rey D. Pere segon d'Aragó, regonegut als grans favors que en sas lluytas y conquistas tant ell com sos passats habian rebut de nostre Sant, determiná instituhir una ordre militar á honra y gloria seva, y perque pogués fundarshi una casa de la ordre, en 24 de Septiembre de 1201, feu entrega al noble catalá D. Fray Joan d'Almenara, del castell d'Alfama situat en una de las puntas del Coll de Balaguer, á unas cinch horas de Tortosa y dintre'l territori de Catalunya, quina entrega ó donació's troba confirmada en 1403, pel Rey D. Martí l'Humá. La insignia y distintiu d'aquesta ordre que s'anomenava de Sant Jordi d'Alfama, y habia estat confirmada en 1373 pel soberá Pontífice Gregori XIII, era la creu vermella, y la regla que seguían sos ca-

ballers era la de Sant Agustí ab algunas variacions. En l' any 1400, la ordre d' Alfama ab totes sas possessions, drets y prerogativas, s'uní á la de Montesa que desde llavors s'anomená *Ordre de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi d' Alfama*. Aquesta incorporació se feu á instancias del Rey D. Martí y en virtut d' una butlla expedida per l' Antipapa Benet XIII d' Avinyó, en 24 d' Abril del any citat (1).

IX.

No consta en quina fetxa fou proclamat Sant Jordi Patró de Catalunya.

La tradició, que's troba consignada en la major part de las historias de nostra terra, 'ns diu que en l' any 987 lo Compte Borrell segon eixí de Manresa ahont s'había refugiat anteriorment, y ausiliat pels Catalans se dirigí á Barcelona per rescatarla del poder dels moros que acapdillats pel famós Almanzor, regent llavors del Califat de Córdoba, se n' habian apoderat en 986. Dur fou lo combat que hagué de sostenir l'esmentat Borrell devant dels murs de la comptal ciutat, donchs la moresma había resolt resistir fins á la mort avants que desensenyorirse de la capital de Catalunya.

Desconfiant ja'ls cristians de tornar al domini de la Creu la ciutat que'ls moros, ab obstinat

(1) *Diccionario enciclopédico* por D. V. Y. B. y C.

empenyo retenian per la mitja lluna, determinavan abandonar la empresa; quant en mitj del espetech del derrer combat, se'ls aparegué'l bon cavaller Sant Jordi, qui ab sa presència'ls animá y ajudá fins que per ells se decidí la victoria y fou lliurada Barcelona. Agrahit Borrell al gloriós Sant per sa protecció que había sigut tant manifesta en aquella memorable jornada, l'aclamá Patró del seu Comtat y per tal lo tingueren en avant tots los Comtes de Catalunya. D'aquesta tradició resulta que'ls Catalans tingueren per Patró seu á Sant Jordi 108 anys avans que'ls Aragonesos.

Desde llavors lo crit de guerra dels Catalans fou «Sant Jordi, firám, firám,» y la devoció al gloriós Mártir s'estengué maravellosament pel Principat.

Fou tal la que'l nostre poble sentía envers Sant Jordi, que la propia Diputació de Catalunya li tributava de temps immemorial solemnes cultos en la capella que li erigí en son mateix palau. Y aquesta devoció encara dura, puig tots los anys al arribar la diada del Sant, la Capella obra sas portas y un nombrós concurs de fidels assisteix á las missas que s'hi celebren. En tal dia la casa está de festa y molt concorreguda. Se permet al poble visitar totas las dependencias y en l'espayós pati d'entrada s'hi estableix animada fira de flors, rosas especialment.

Al intentar fa uns deu anys, nostre Exel·lentíssim Prelat, la restauració del antich Monestir de Sta. Maria de Ripoll, una comissió de bons católichs de la ciutat de Vich, se li oferí per costejar un altar de marbre en honor de

Sant Jordi, y la hermosa idea fou per ell acullida ab gran complacencia. Donchs be, la Real Basílica fa dos anys qu' es oberta al culto, gracias al zel y entussiasme del Excel·lentíssim Morgades, actual Bisbe de Vich, quin nom esculpí en marbre y or la historia de la patria, y en ella s'hi alsa ja l'altar de nostre Sant que costejaren los citats senyors ajudats ab las almoynas de molts altres bons Catalans.

En 1895 alguns devots Ripollesos erigiren canonicament en dit altar, una confraria en honra de Sant Jordi, quins primers pabordes y pabordessas foren D. Tomás Ragner, D. Francisco Graells, D.ª Llutgarda Ginestá de Badía y doña Dominga Ginestá. Consignem aquíls seus noms, perque á son zel y juntament al de Mossen Joaquim Mercadal se deu en gran part l'augment y prosperitat de la dita confraria, per lo qual be mereixen aquest insignificant testimoni de consideració. Lo poble acullí la institució ab tal entussiasme que en poch mes d'un any son ja cinchcents los confreres y confreresas que s'han inscrit en ella, habentn'hi entre ells de diferentas parts de Catalunya que desitjan també honrar al seu Patró, y participar á la vegada de las gracias espirituals que l'Inmortal Pontífice Lleó XIII ha concedit als membres de tant devota com hermosa associació, com pot veurers en lo nombre X.

Las bases per las quals se regeix la Confraria, son:

- 1.ª Propagar y popularisar la devoció á Sant Jordi y cuidar-se de son altar en la Basílica de Santa María.
- 2.ª Poden formar part de la Confraria no so-

lament los habitants de Ripoll, si que també los que viscan en qualsevol altre lloch.

3.ª Se celebrarán las funciones religiosas ab lo major lluhiment y nombre possible, y especialment las següents:

Missa en lo dia 23 de cada mes per tots los confreres y per las necessitats de Catalunya.

La festa patronal en lo dia 23 d'Abril, en que l'Iglesia celebra la festivitad de Sant Jordi.

Funció especial en los primers diumenges de Febrer, Agost, Setembre y Novembre, en quins dias poden guanyarse gran nombre d'indulgencias.

A la mort de quisquun confrare, se celebrará una missa per l'etern repós de la seva ánima.

4.ª Contribuirán anyalment tots los confreres ab l'almoyna d'un ral y la mateixa cantitat al verificarse la sua inscripció; los que hu desitjin, poden perpetuarse mediant la cantitat de vintiquatre rals.

5.ª De tot lo referent á la Confraría cuidarán dos pabordes y dos pabordessas, quins nombrarán pabordes delegats que la representin en sas respectivas poblacions.

Vulla Deu que cresca cada dia mes y mes la devoció que'ls Catalans professan á Sant Jordi, son especial Patró, á fi de que, mitjansant la protecció de'l gran Mártir, puga nostra patria benvolguda renaixer y esser gran com era avans, gracias á la sabiesa de sas lleys, y al esperit fermament Católich que la informava y nodria.

X.

LLEÓ PAPA XIII

AD PERPETUAM REI MEMORIAM. Com, segons exposició que reberem, y coforme s'assegura, existesca canonicament instituida en l'Iglesia de la B. Verge María de la Vila anomenada vulgarment «Ripoll» de la Diócesis de Vich, una piadosa Confraria baix lo títol de S. Jordi quals confreres acostuman á practicar moltíssimas obras de pietat y caritat: Nos, á fi de que eixa Confraria obtinga majors augment cada dia, confiats en la misericordia de Deu Omnipotent y autoritat dels B.B. App. S. Pere y S. Pau misericordiosament en lo Senyor concedim y de bon grat otorguem Indulgencia Plenaria á tots y quiscun dels fiels Cristians que en lo successiu s'allistarán á dita Confraria, en lo primer dia de son allistament si ab veritat contrits y confessats rébian lo SSm. Sagrament de la Eucaristia; també Indulgencia Plenaria á tots los fiels allistats y als que s'allisten en lo venir á dita Confraria, en la hora de la mort de quiscun d'ells, si igualment arrepenits y confessats y confortats ab la S. Comunió ó quant aixó no pugan cumplir al meys contrits, invoquen lo nom de Jesus ab la boca, y si així no pot ferse, devotament ab lo cor; així mateix Plenaria Indulgencia y remissió de tots sos pecats, al fiels que actualment están inscrits ó que s'inscriuran en dita Confraria si be que verament arrepenits y confessats y confortats ab la

S. Comunió, visiten devotament cada any la Iglesia, Capella ú Oratori de la expressada Confraria en lo dia de la festa principal de dita Congregació que deurá ésser elegit una vegada tan solament y aprobat per l'Ordinari, ó en un dels set dias immediatament següents que's fixará á lliure voluntat de cada confrare, y allí dirigescan devotas súplicas á Deu per la concordia entre'ls Prímceps Cristianes extirpació de las heretjias, conversió dels pecadors, y exaltació de la S. Mare Iglesia.

Ademés, concedim set anys y set quarentenas de indulgencia als mateixos confreres de la expressada Congregació los quals al menys contrits de cor visiten, com avans s'ha dit, y allí igualment pregunen en l'Iglesia, Capella ú Oratori senyalat en quatre diferents dias de l'any laborables ó no laborables, aixó es, Diumenge ó festiús préviament escullits una vegada tan solament per los mateixos Congregants y aprobats per l'Ordinari (1); mes quantas vegadas assistescan á Missa y altres divins Oficis que se celebren y rese en l'Iglesia, Capella ú Oratori de la Confraria, ó acompanyen qualsevol Professó que's fassa ab llicencia del Ordinari, ja sia que acompanyen al SSm. Sagrament de la Eucaristia, ja en las professó's com al ésser portat als malalts ó en altre forma ó temps qualsevulla, ó si impedits al só de la campana que la anuncie digan un Parenostre y Ave Maria, y també sempre que resen cinch vegadas l'Oració del Parenostre y Ave Maria per las ánimas dels

(1) Aquestos quatre dias son: Los primers diumenges de Febrer, Agost, Septiembre y Novembre.

confreres difunts, ó practiquen qualsevol altre obra de pietat ó caritat, tantas altres vegadas per cada acte de las expresadas devocións, xexanta dias de perdó de las penitencias per qualsevol modo degudas en la forma acostumada per l'Iglesia. Per últim concedim que totas y quiscuna d'eixas indulgencias, remissions de pecats y absolució de penitencias pugan aplicarse també per modo de sufragi á las ánimas dels fiels cristians que hajan mort en estament de gracia ab Deu. Las presents concessions valdrán per temps perpétuo. Volem no obstant, que, si alguna altre indulgencia semblant duradera perpétuament ó per temps no finit al present hagués sigut concedida á dits confreres que practiquen los sobre dits exercicis, sia aquella revocada, com per las presents revocuem ab Apostólica autoritat; com y també que si dita Confraria fos ja agregada á alguna Arxiconfraria, ó que en lo successiu s'agregue, ó per qualsevol altre motiu s'unisca ó també d'altre modo s'instituesca, las primeras y qualsevol altres Lletras Apostólicas de cap modo favorescan á aquesta, sino que desde'l moment per lo mateix sian nul-las. Dat á Roma en S. Pere baix l'Anell del Pescador lo dia XXII de Desembre MDCCCXCIV. Any disset de Nostre Pontificat.

Hi ha un sello que diu: LEO. XIII PONT. MAX.

En nom de mon Senyor Cardenal de Riggiero,
Nicolau Marini.

V. Y A.

Joseph, Bisbe de Vich,

y Administrador Apostólich de Solsona.

Modo de fer l'Octavari

DIA PRIMER

Agenollat lo devot devant d'algun altar ó imatge del Sant, y feta la senyal de la Creu, dirá en cada un dels vuyt dias lo següent:

ACTE DE CONTRICIÓ

Senyor meu Jesucrist, Deu y home verdader, Criador, Pare y Redemptor meu, postrat á vostres peus com altre Fill Pródich, confesso que he pecat contra de Vos y m'he oposat á la vostra santíssima voluntat; mes ja' m pesa d'habervos ofés y abusat de vostra misericordia. Proposo confessar las meas culpas y esmenar la mia

vida ajustantla sempre mes á vostra divina lley. Feu, oh bon Jesús, que 'l meu cor se fonga en llágrimas de dolor á la vista de vostre bondat y la meva ingratitut. Benehiu, Senyor, lo meu cos, ánima, potencias y sentits, feulos enterament vostres, y per la intercessió de la Inmaculada Verge Santa Maria de Ripoll, y del gloriós Sant Jordi, Patró de nostra patria, concediume la gracia de servirvos sens interrupció en eixa vida, á fi de que després logri gosarvos eternament en la patria dels Benaventurats. Amen.

ORACIÓ PREPARATORIA

PER TOTS LOS DIAS

Invicte Martir de Cristo, gloriós Sant Jordi, aquí'm teniu humiliat en vostra presencia, desitjós de seguir vostras petjadas en la práctica de la virtud y d'honrarvos com mereixeu. Jo confio, oh Sant gloriós, que acceptareu benigne'ls obsequis de gratitut y amor que us dedico en eixos dias y espero que ab vostra poderosa intercessió, m'alcansareu de mon Deu y Senyor la gracia de saber practicar dignament aquest devot exercici, y al mateix temps l'especial favor que desitjo obtenir de la Divina Bondat en lo present octavari, si ha de ser pera major honra sua y profit de la meva ánima. Amen.

CONSIDERACIÓ PEL PRIMER DIA

De la salvació de l'ànima

Considera, ànima cristiana, que no es en las cosas del mon ahont deus cercar la suprema felicitat, sinó en Deu nostre Senyor que es lo teu principi y á la vegada últim fi. Sí, en la possessió de Deu consisteix la única, veritable y suprema felicitat del home, y per lo tant no pot ponderarse degudament la importancia que ha de tenir pera nosaltres lo negoci de la salvació. Honras, riquesas y vanitats del mon, ¿á qué 's reduheixen si's comparan ab la salvació de la ànima? Los goigs y plahers tots d'aquesta vida, ¿qué son, comparats ab la ditxa y felicitat que Deu prepara als que l'estiman? ;Ah Cristiá! De res aprofitaría al home'l guanyar tot lo mon, si al últim perdés la seva ànima, 'ns diu lo diví Mestre (1), porque'ls bens y plahers del mon son relatius y no duran; en cambi la felicitat de l'ànima que acaba en Deu, es perdurable y perfecta. Fixat, oh Cristiá, en lo model que s'ofereix avuy á ta consideració; imita al gloriós Sant Jordi en l'assumpto de la salvació de la seva ànima. Ell preveu que haurá d'arrostrar

(1) Math. cap. 16, v. 26.

las iras de son emperador sino renega de Jesucrist, Ell se convens de que una mort espantosa l'espera si vol ser fidel á sa fé, veu la persecució que amenassa, 'ls torments que's preparan, y no obstant Ell no dupta; se tracta de la seva ànima y resol salvarla, anch que sia á costa de la vida. ¡Oh! ¡Tant debó que tots los Cristians, mirantse en lo claríssim mirall de nostre Sant, sapiguessen, com Ell ser fidels á son Deu y Senyor! Imítal tú almenys, si vols salvarte eternament.

AFECTES Y SÚPLICAS.

¡ Oh gran Deu ! Jo sé que Vos teníu en tanta estima la mia ànima, que la formareu á imatge y semblansa vostre, que la rescatàreu del poder del dimoni ab lo preu infinit de vostra preciosíssima sanch, que l'habeu criada pera gosar en la gloria de vostra Divinal Essencia, no podíau fer per ella mes de lo que habeu fet ab tot y ser infinita vostra Omnipotencia. La immensitat de vostre amor á l'ànima mía es sols comparable ab ma grandíssima ingratitut y á la criminal indiferencia é imperdonable descuit ab que he mirat l'assumpto de ma salvació. Sí, jo m'he dirigit á mas passions, con Judas als juheus y us he venut á Vos y per lo tant la mia ànima per

un preu miserable. Perdonaume, oh bon Jesús, conech que anava errat y 'm pesa. Y com lluny de Vos es impossible la felicitat, una sola cosa us demano y com lo Profeta Rey (1) us tornaré demanar; que puga habitar vostra casa tots los dias de ma vida y després d'ella possehirvos sens temor de perdrervos. Amen.

Ara's resaràn tres Parenostres, tres Ave Marias y tres Gloria Patri en honor del Gloriós Sant Jordi, y lo mateix se farà ls demés dias del Octavari.

ORACIÓ PEL PRIMER DIA.

Oh Gloriós Màrtir Sant Jordi, tant diligent per no errar en lo camí de la salvació, prevenent Vos la persecució que amenassava als Cristianians, foreu dels primers en oferirvos al bon Deu com á víctima, per salvar la vostra ànima, al mateix temps que noble y poderós, menyspreareu las honras y riquesas porque no us entorpissen lo camí del Cel; á Vos acudím nosaltres en aquest dia, y confiant en vostra protecció vos suplicám que introduhíu en nostre cor l'esprit que us animava quan posposavau tot lo del mon al negoci de vostra salvació, á fi de que obrant

(1) Psalm. cap. 22, v. 6.

com Vos obravau, pugam un dia gosar com Vos gosau en lo Cel. Amen.

Aqui cada hù demanará al gloriós Sant la gracia que per sa intercessió desitja alcansar de Deu nostre Senyor.

DEPRECACIÓ FINAL.

Oh fidelíssim Patró de Cataluuya, gloriós Sant Jordi, ja que en justa recompensa á las celestials virtuts que us adornaren durant la vostra vida, habeu merescut de la Divina Omnipotencia la eterna gloria y á la vegada 'l dó especial de protegir als que us invocan, ohiu benevol las pregarias que ab fe y confiansa us dirigim, y apliqueu en favor lo gran poder de vostra intercessió. Intercediu, donchs, per la conversió de tots los infidels, heretges y pecadors, pel retorn á la verdadera religió, de las sectas dissidents, per la llibertat del Pare Sant y per la prosperitat de la Iglesia Católica única verdadera. Benehiu als individuos que forman part de vostra devota Confraria y demés fidels, y puig sou especial protector de nostra estimada patria, interposeu, oh gloriós Sant, ab Deu nostre Senyor, lo vostre valiment perquè puga eixirse del estat d'opressió material que l'afeixuga, y

sápiga alsarse del abatiment moral en que's tro-
va per sa poca fe; feu, en una paraula que Cata-
lunya torni, com en altre temps, á ésser forta y
poderosa, però avans que tot Catòlica en sas
crehencias, Cristiana en sas costums, y sempre
fidel á son Deu y Senyor. Alcanseume també'l
favor especial que demano en aquest Octavari,
si'm convé. Amen.

*Podrá conclourese ab los goigs , que van al úl-
tim del llibret.*

DIA SEGON

*En aquest dia, é igualment en los demés del Oc-
tavari, se disposará 'l devot com se digué en lo
dia primer.*

CONSIDERACIÓ

Del Regne de Cristo

Que la vida del home sobre la terra es una
verdadera milicia, 'ns ho diu clarament la sa-
grada Escriptura en lo llibre de Job (1): *Milicia
est vita hominis super terram*. Per tot arreu se
veuhen volejar al ayre dugas banderas, la una

(1) Job, cap. 7, v. 1.

del amor, l'altre del odi; Jesucrist empunya la primera, Satanás l'altre; lo premi de la una es lo mateix Deu, que es lo bé per essencia; lo premi ó mes ben dit lo cástich de l'altre es lo foch etern que está preparat pel diable y' ls que 'l segueixen. Considera, donchs, Cristiá, ab quin entussiasme y promptitut t' has de decidir per la bandera de Jesucrist y ab quin empenyo has de buscar lo seu regne en totas las cosas, seguint lo manament de la Escriptura Santa: Busqueu primer lo regne de Deu. Sí, tots estem cridats á seguir la bandera de Jesucrist que es Rey de reys y Senyor dels que dominan. Per lo tant, y tenint en compte que nostre Rey está en lo cel, al cel, habem de fixar la mirada, oblidantnos de las cosas de la terra, si aquestas poden entrebancarnos en nostre camí. Considera, además, que'ls soldats que serveixen als reys de la terra, son obedients, soferts, disciplinats y valents; pot succehir que caygan ferits en los combats, mes no per aixó tornan enrera, avans moren en lo camp, y la seva seva sanch es gloriosa y digna de las recompensas reals. ¡Oh Cristiá! Portat tú de la mateixa manera; fes al menys per la eterna corona del Cel y pel Rey dels reys, lo que fan los soldats de la terra pera obtenir alguna honrosa insignia de mans de son príncep mortal. En lo gloriós Sant Jordi, objecte avuy de sos obsequis, pots apendrer de ser ver-

dader soldat de Cristo. Ell defensá 'l regne de son Rey ab lo valor d'un brau soldat y sens temor als enemichs que eran molts y poderosos, defensá la Divina lley devant del mateix emperador, y li reprobá ab ardentia energía sa injusticia y crueltat. ¿T' has portat tú de semblant manera quant ho ha exigit ta condició de soldat de Jesucrist? Avergonyeixte de ta cobardía, y procura en lo successiu portarte dignament, en defensa de ton Deu y Senyor.

AFECTES Y SÚPLICAS.

¡Oh Rey inmortal dels Cels! ¡Cóm s'ompla'l meu cor de confussió, al contemplar la manera indigna com m'he portat en lo seguiment de vostra gloriosa bandera! y ¡Cóm m'apena la vergonyosa cobardía de que he donat provas devant de vostres enemichs! ¡Quántas vegadas he donat entrada al dimoni, en lo castell de mon cor, en lloch de ferli crua guerra, com debía! y ¡Quántas vos he abandonat á Vos que sou mon Rey y mon Deu, per un mal amich, per un miserable respecte humá, per un plaher infame, per una criatura de la terra, sens rahó y de ingratisíssima manera! ¡Oh, Deu meu! Confesso que es gran la malicia del meu passat comportament; mes ja que es infinita vostra misericordia, feu que sápigam d'ara en avant, correspon-

drer ab un amor sens fi, al vostre amor, y á la paciència ab que habeu sofert mas infidelitats, y donaume forsas pera resistir fins á la mort, com á bon soldat, las embestidas del mon, dimoni y carn, que essent vostres enemichs, ho son també de la meva ánima. Aixís sía.

Aquí, després d'una breu pausa, 's resaràn tres Parnostres etc. com en lo primer dia.

ORACIÓ PEL SEGON DIA.

¡Oh esforsat Campió de Cristo gloriós Sant Jordi! Nascut de sanch il-lustre emprenguéreu la carrera de las armas, essent en ella'l terror dels enemichs, y'l general mes distingit entre las tropas Imperials. Un dia'l bon Jesús vos parlá al cor; vau escoltar sa veu, y deixant l'exércit de Diocleciá, alsáreu y mantinguéreu ferma la bandera de Jesucrist devant d'un poble idólatra y del seu impío emperador. Feu, oh gloriós Sant, ab vostra intercessió, que sapiquem nosaltres portarnos com á bons soldats de Cristo, en la guerra despiadada que'l mon, dimoni y carn sostenen contra d'Ell y de nostra ánima, á fi de que merescam ser coronats ab los llorers de la victoria en la patria del Cel. Amen.

Aquí cada hu demanará etc.

DIA TERCER

CONSIDERACIÓ

Del fervor d'esperit

Considera, ànima devota, que tant bon punt hagué Sant Jordi esment que's preparava contra'ls cristians la persecució mes terrible que han vist los sigles, ja forma en son interior la invariable resolució d'ésser fidel á son Deu, fins á costa de la seva existencia.

Y ferm en son propòsit, no esperá que'ls botxins l'empresonessen, sino que's presentá devant de Diocleciá, y declarantse paladinament adorador de Jesucrist, feu present al emperador y á son consell, que era injustíssima la persecució que habían emprés contra'ls cristians. La vivesa de son discurs, l'ayre religiós ab que'l pronunciá, la seva modestia, y'l fervor de son esperit foren tant grans, que causaren impressió als mateixos sectaris de la idolatria.

De manera que oblidantse nostre Sant en la hora de la proba, de las honras y favors que al emperador debia, se fixá solsament en la rigorosa obligació que tenia d'amar á Deu, ab tot

lo seu cor, ab tota la seva ànima y ab totes sas forsas (1). També nosaltres, oh Cristians, deuriem tenir fixa la memoria en los beneficis ab que 'ns ha afavorit la Divina Bondat, y deuriem aplicar la inteligencia á compendrer quan amable es en si mateix nostre adorable Salvador. Possehits de tant nobles sentiments, l'estimariem certament, ab tota la voluntat y fervor de nostra ànima. Y no podem obrar d'altra manera, si volem cumplir la Divina voluntat, perque quant nos díu nostre Senyor: me amareu ab tot lo cor, ànima y esperit, no'ns permet oblidarlo ni un sol instant de la vida, ni gosar d'altra cosa distinta. Aixís ho ensenya Sant Agustí. ¿Perqué duptar donchs? ¿Perqué negar lo nostre afecte mes ardent á qui's presenta revestit ab los títols de Criador, Conservador y Redemptor nostre? Decidimnos, ja, y no siguem mes ingrats als favors que habem rebut de Deu.

AFECTES Y SÚPLICAS.

¡Oh dolcíssim Jesus! Al contemplar la bondat é infinit afecte ab que hebeu estimat á las criaturas, no puch menos de sentir en mon interior una confusió vivíssima, puig m'acusa la con-

(1) Math. cap. 12, v. 37.

ciencia d'haber correspost indignament á la tendresa de vostre amor. ¡Oh Deu meu! Jo he volgut en mon desvari, mitxpartir los afectes del cor meu entre Vos y vostres enemichs, us he robat no una vegada sola l'honra que us debia, us he negat obediencia á Vos que sou mon Pare y us he negat amor á Vos que heu redimit l'ànima mía. Mes Vos, oh bon Jesus, m'heu esperat fins ara; y ab vostra gracia, que no m'ha abandonat, he pogut coneixer la dissort de l'ànima que de Vos viu separada. Feu, oh Senyor, que sia jo, d'ara en avant, enterament vostre, de tal manera, que possehint lo fervor d'esperit que animava á Sant Pau, pugua com Ell exclamar sens violencia y ab ardorós afecte: *Cupio dissolvi et esse cum Christo*, desitjo morir y unir-me ab Cristo (1).

ORACIÓ PEL TERCER DIA

¡Oh fervorosíssim Sant Jordi! Arborat Vos pel fervor espiritual que en vostre cor niava, no solsament esqueixáreu resolt los edictes de persecució contra'ls cristians, que Diocleciá había manat fixar en carrers y plassas, sinó que defensáreu ab ardor la religió verdadera devant

(1) Act. Philip. 1-2-3.

d'Ell y sos ministres. Nō ignoráveu la sort que us esperava al declararvos deixeble de Jesus, y protector dels Cristians; be veyau que seriau menyspreat per la Cort, y us convertiriau en blanch de las iras del emperador; mes l'amor de Jesucrist alentá y enfervoritza vostre esperit disposantlo á sofrir per Ell tots los tormentes. Enfervoritzeu també, oh gloriós Sant, nostres cors, perquè sapiguém triomfar de la tiranía de las passions, sofrir ab paciencia las contrarietas de la vida y conseguir per fi'l premi de la gloria. Amen.

DIA QUART

CONSIDERACIÓ

De la virtut de la Fortalesa

Considera, Cristiá, que l'home que es verda-
derament just y fort, no's dobla, ni abat per
las contrarietats que experimenta en los etzars
de la vida, ni s'orgulleix en mitj de la prosperi-
tat sino que tot hu ofereix á Deu; y te per favo-
rables ó contraris los successos de sa vida, se-
góns á n'Ell li sian ó no agradables. ¡Oh quán
hermosa es als ulls Divins la virtut de la forta-

lesa! Considera que tots los que volen viurer piadosament en Cristo, han d'ésser perseguits d'un modo ú altre; mes aixís com un pare estima d'un modo mes singular al fill que es mes generós y decidit quan se tracta de defensar la honra del seu nom, y un Rey al soldat de mes valor y sacrifici en la defensa del seu trono, aixís també Deu se complau y estima d'una manera especial á n'aquell que es fort y constant en lo seu servey fins en mitj de las mes duras contrarietats. ¡Oh qui pogués possehir eixa virtut en lo grau elevadíssim en que la possehia nostre gloriós Sant Jordi! Los botxins ab tota sa ferocitat no'n pogueren eixir vencedors; la presó, lo foch, y'l ferro ab tots los seus horrors no lograren abatrer sa constancia; l'infern ab tota sa rabia y furor queda vensut al topar ab la heróica fortolesa del gran Màrtir. Ell creya en Deu y l'estimava, y Deu, que no abandona á sos sirvents, li concedí las palmas del triomf. També l'alcansarem nosaltres si imitem á nostre gloriós Patró en la práctica de la virtut. Los enemichs de l'ànima 'ns mouhen crua guerra. La vida de l'home, segons ensenya Job, es una verdadera milicia sobre la terra; mes no temam per aixó, ni'ns falti ánimo y esforços, puig com diu la Escriptura Santa: (1) los ulls del Senyor con-

(1) Paralip. Cap. 16, v. 9.

templan tota la terra y donan fortalesa als que creuhen en Ell. ¡Quína gloria pels que sofreixen! ¡Quín premi'l que'ls espera! ¡Quín afront pels altres! Reflexiona, Cristiá, y fes propòsits pràctichs.

AFECTES Y SÚPLICAS

¡Oh Deu fort y poderós! ¡Quántas vegadas m'he apartat de vostra Divina lley per faltarme eixa virtut que dona forsa al home per sofrirho tot á fi de conseguir lo be necessari! Jo be sabia que, com diu l'Apóstol (1), no será coronat sino'l que haurá lluytat llegítimament: jo be regoneixia en Vos lo dret d'exigirme fins la vida en sacrifici; y per altre part be desitjava pendrer la creu y seguirvos, mes veig que no era ferm lo meu desitj ni verdadera ma resolució, porque'l temor de romprer ab un fals amich, un miserable respecte humá, un contratemp qualsevol, eran suficients per apartarme del meu propòsit. He conegut ja, oh Senyor, lo precipici que s'obria á mos peus, si continuava en mon errat camí; y estich resolt, ajudat de vostra gracia, á rómprer d'una vegada las cadenas que m'han oprimit fins ara. Feu, oh Jesus meu, que

(1) Sant Pau á Thimoth. 2.ª, 2.

no'm falti jamay fortaleza per seguir la virtut y fugir del vici, per despreciá'ls bens de la terra, desitjá 'ls del Cel y defensar sempre la veritat; y finalment per confessarvos tots los dias de ma vida devant dels homes, á fi de que Vos me confesseu al fi devant de vostre Pare celestial. Amen.

ORACIÓ PEL DIA QUART

¡Oh claríssim Mirall de Fortalesa gloriós Sant Jordi! Admirable en totas las accions de vostra vida però d'un modo especial en la fermesa y constancia ab que sofríreu lo martiri mes espantós que pogueren idear vostres botxíns. Duríssim fou lo combat que sostinguereu ab las furias del infern; mes la gracia del Senyor obrá en Vos maravellas, y ab heróica fortaleza restáreu ferm en mitj de greus torments. Feu, oh gloriós Sant, que la consideració de vostre comportament produhesca en nosaltres una invencible fortaleza cristiana per observar la santa lley de Jesucrist, y per menysprear las dolsuras d'eixa vida temporal, sempre que sian un obstacle per nostra eterna felicitat; y alcansaunos del Senyor que pogam un dia assaborir las dolsuras de la gloria eterna. Amen.

DIA QUINT

CONSIDERACIÓ

Del bon exemple

Considera, Cristiá, que en materia de costums, res persuadeix tant com lo bon exemple; es aquest una llissó muda però en gran manera eloqüent que á un temps demostra la veritat del precepte, la possibilitat de la execució, la debilitat dels destorbs, y'l mérit de la acció. Res hi ha tant convincent com l'exemple, perquè l'home se deixa persuadir mes per lo que veu ab sos ulls, que per lo que entra per sas orelles. D'aquí pots deduhir la necessitat que tens de donar bon exemple. ¿A qué's deu que molts que ahir eran temerosos de Deu, castos y humils, sian avuy despreocupats en religió, embrutits pel vici y orgullosos sens mesura? Ben facil que's dega á un pare, germá, amo ó amich que eran incréduls, impurs y supervos. ¡Oh cuántas ideas de corrupció y malas costums han tingut origen en lo mal exemple! ¿Perqué'l be ha de tenir menos eficacia sobre'ls enteniments y'ls cors? ¡Ah! porque l'home clou molts

vegadas los ulls devant dels models que Deu li presenta per mantenir-lo ferm en lo camí del be. Oh Cristiá, no faltan, per sort, exemplars dignes de la nostra imitació; Sant Jordi es un d'ells. Avans de perdre la amistat que l'unia ab son Deu, renunciá'ls cárrechs honorífichs que tenia, menyspreá las promesas y falagadurías d'un emperador idólatra, se despullá voluntariament de sas riquesas. sofrí sens queixarse mil torments, y entregá'l cap á la tallanta espasa del botxí, ab tal resolució que admirá y edificá á la vegada als que presenciaren son martiri. Al veurer l'exemple de nostre Sant, ¿qué podran responder tantas ánimas cobardas que han sacrificat sa conciencia, religió y salvació eterna, á un interés que no dura, á una boja é impura passió, á una honra imaginaria?

Aixeca, Cristiá, 'ls ulls al Cel, y si t'enamora'l comportament dels Sants, feste á tu mateix la pregunta que's feya Sant Agustí: «¿Y no podría jo arribar ahont ells arribaren?» Després obra en conseqüencia.

AFECTES Y SÚPLICAS

¡Oh bon Deu! Que Vos m'habeu concedit gracia pera conéixer vos y amar vos, no'n puch dup-

tar; las virtuts dels Sants, que haveu posat davant mos ulls, eran per mi una gracia ben especial, mes jo, Senyor, no he volgut imitarlas; y he fet lo sort durant molt temps á la veu de la conciencia que m'acusava. Y no solsament no he imitat los exemples dels Sants, sinó que moltes vegadas m'he convertit en pedra d'escándol dels demás semblants meus; sí, jo no he vetllat com debía sobre mos fills, criats, treballadors y amichs ab qui tenia alguna influencia. No ho tingau en compte, oh bon Deu, en lo dia de mon judici; regonech que no m'habeu negat las gracias especiales que als Sants concedíreu; si no m'han aprofitat es per haber sigut infidel á ellas; mes desde ara us prometo que ab lo meu bon exemple procuraré esborrar lo mal causat, á fi d'alcansar que en aquell terrible dia no'm judiqueu segons vostra justicia sino segons la vostra misericordia. Amen.

ORACIÓ PEL DIA QUINT

Oh perfectíssim exemplar dels Cristians, gloriós Sant Jordi, que enriqueix ab lo tresor celestial de tota mena de virtuts, menyspreáreu los honors y las riquesas de la terra, las promesas

d'un tirá, los torments mes terribles y la mateixa mort, essent mirall brillantíssim ahont poden mirarse'ls seguidors de Jesucrist y exemplaríssim model ahont poden apendrer á servirlo ab amor y fidelitat; pregau en favor meu al Senyor, perquè no sols sápigá imitar vostre exemple, sino que seguint vostras petjadas, no servesca jamay de pedra d'escándol á mos próxims, ans be ab ma conducta verdaderament cristiana repari'ls mals exemples que he donat y conquisti pel Cel las ànimas que s'apartan del seu camí. Amen.

DIA SISÉ

CONSIDERACIÓ

De la virtut de la Caritat

Considera, Cristiá, que com diu Sant Gregori, lo pricipi de la caritat es l'amor á Deu y al próxim; porque del amor á Deu naix l'amor al próxim, y, per l'amor al próxim cobra vigor y ufanà l'amor á Deu. La caritat es l'arrel y fonament de totas las virtuts, segons lo testimoni de la

Sagrada Escriptura y Sants Pares de la Iglesia; de manera que aixís com un arbre's corseca y cau, si se li corca l'arrel, y un edifici s'enfonsa si li manca'l fonament, aixís desapareixen del arbre de la vida del home las flors de las virtuts, si no están alletadas per la sava vivificadora de la caritat. Ella es la vida de la fe, la forsa de la esperansa y'l vincle que'ns uneix mes íntima y dolsament ab nostre Deu. Convensut d'eixa veritat, Sant Jordi estimá á son Criador de tal manera que, no solsament quan gosava de la confiansa del seu emperador, sinó que adhuc en mitj dels torments de son martiri, jamay cessá d'alabarlo y enaltirlo logrant ab son zel que l'adoressen molts que fins á las horas habían rendit culto á impías Divinitats. Considera, ademés, que aquest amor á Deu estava en Ell tant associat ab l'amor al próxim que no content de llibertar los esclaus que tenia, segons costum dels nobles d'aquella época, vengué sos mobles, vestits y la rica herencia que possehia de sa mare, y doná'l preu total á sos germans pobres que estavan arreu disseminats fugint dels seus perseguidors. ¡Oh, cóm debía agrahir nostre Senyor aquesta generositat del seu sirvent! Y ¡cóms ho premiaria en nosaltres, si vejés que crema nit y día en nostre cor aqueix foch de caritat que Ell dugué al mon pera salvarlo

ab son calor de vida! Animo, donchs, Cristià; admira la hermosura d'eixa virtut y procura possehirla si vols eternament viurer; mes si alguna vegada'l glas del egoisme vol refredar lo seu ardor, recordat que com diu l'Evangelista Sant Joan, no viu sino que permaneceix en la mort, aquell que no posseheix la caritat.

AFECTES Y SÚPLICAS

¡Oh amantíssim Jesús meu! ¡Quán digna es d'admiració y estima la caritat! y ¡quán mereixedora de esser conrehuada en nostre cor, desde'l moment que Vos mateix que sou lo be infinit y la santedat essencial vos oferíu en premi als que la practican! Si, Vos ho habeu dit per boca del Apóstol Sant Joan (1): *Si diligamus invicem, Deus ni nobis manet*; Vos permaneceixeu en nosaltres si'ns amem mutuament. Perdó, Senyor, si mas obras d'avans no corresponen als afectes que sento en mon cor ara. No vull, no, trencar may mes aquest precepte de la caritat que'ns habeu imposat com una proba de la infinita bondat y paternal sollicitut ab que'ns habeu

(1) Sant Joan, Cap. 4, v. 12.

mirat desde'l principi de la nostra existencia. Mes, perque sia ferm y constant en mon propòsit, jo espero, oh bon Deu, que no'm negareu la vostra gracia.

ORACIÓ PEL DIA SISÉ

Oh piadosíssim Sant Jordi, tant encés d'amor á Deu, com sol·lícit en la práctica del amor al próxim; Vos possehíreu ab tanta perfecció aquests dos amors, que son la essencia de la caritat, que res del mon pogué ocupar jamay lo lloch de preferencia que en vostre cor teníau. Abrusat com estavau per aquest foch sagrat, no solament repartíreu las riquesas en favor dels pobres y donareu als esclaus l'anyorada llibertat, sino que foreu fidel á Jesucrist fins á la mort y lograreu ab vostre zel ardentíssim que l'adoresen molts idólatras. Jo us suplico, oh Sant gloriós, que m'alcanseu de Deu nostre Senyor aquesta hermosa caritat que en Vos tant resplandía, á fi de que practicantla en eixa vida, meresca després rebre lo premi de la gloria. Amen.

DIA SETÉ

CONSIDERACIÓ

**De la generositat ab que premia Deu
als seus sirvents**

Considera, Cristiá, que Deu nostre Senyor, no solsament no abandona als Justos que'l confessen en mitj de l'amargor de la vida, sinó que'ls anega en un mar tan gran de felicitat y alegria, que ja en eixa vall de miserias sembla comensin de tastar la mel y ambrosia que reserva pels benaventurats de la gloria. En efecte, quan l'ánima del just ha arribat á unir-se ab son amat ab los llassos suavíssims del amor, com ja posseheix lo be infinit, no tem sino que descansa y gosa de las sevas delicias com diu lo doctor melifluo. ¿Y cóm no ha de trovar lo just la felicitat fins en mitj de la aflicció, si posseheix aquell amor que es font de consols, segons l'Apostol Sant Pau, que sadolla, que assegura la salvació que proporciona la pau, que dona paciència en la tribulació, que fa desapareixer lo temor é inspira la mes tendra confiansa?

Es tan gran la felicitat ab que Deu premia á sos servidors, que molts Sants se queixavan dolsament á Deu, y li pregavan que apartés d'ells la seva dolsura puig no podian soportarla, y'l mateix Sant Pau dirigintse als de Corinto exclamava: «estich ple d'alegria en mitj de mos treballs.» Aixís s'esplica que Sant Jordi's vejés tant afavorit per la Divina bondat, que no sols gosava de gran alegria en son martiri, sino que fou aconsolat per una llum celestial que il·luminá sa presó, y'l mateix Jesucrist se li aparegué segons alguns autors. ¡Oh Cristiá! estigas cert que res podrà torbar la serenitat d'un esperit il·luminat ab la Divina gracia, ni la calma d'un cor ahont no hi nían las passions, sino'l goig de l'ánima que ama á Deu. No es tan aspre, com se pinta, 'l seguir á Jesucrist, perque Ell mateix s'encarrega d'aplanar y desbrossar lo camí, fent-lo agradable á sos servidors; mes, anch que fos aspre y exigís gran sacrifici, ¿no tenim la obligació de seguirlo si volem salvarnos? Medítahobe y fes propósitos práctichs.

AFECTES Y SÚPLICAS

¡Oh quína contradicció existeix entre nostra fe y la nostra conducta! ¡Quánts ni ha que pre-

fereixen ser esclaus del mon que'l tenen per dur y cruel, á ser sivents de Deu á qui creuhen generós y bo! Oh bon Deu, exclamava'l Profeta Rey (1) ¡Quán dolosos son los consols que preparaui als que us serveixen y temen! Y jo menyspreant vostres atractius, no he volgut sacrificarvos ni aquella passió que'm domina, ni l'amich que'm perverteix ni la lectura que'm corromp. Oh, Senyor, Vos habeu dit que seriau lo meu premi si us servia; donchs jo'm deixo vencer per vostra generositat y pel merit de la recompensa. Desd'aquest moment, no'm seduhirá'l dimoni ab sas il·lusions, ni'l mon ab sos falsos oripells, ni la carn ab sos torpes incentius. Conech quan ditxós es qui us serveix y adora. Vull donchs, servirvos, vull amarvos per després eternament possehirvos. Ajudaume, oh bou Deu, en lo compliment dels meus propósitos.

ORACIÓ PEL DIA SETÉ

Oh ditxosíssim Sant Jordi, si foren grans las penas que sofríreu per vostra fidelitat á la fe de Jesucrist, mes grans foren encara'ls consols y senyalats favors ab que us regalá la Divina bondat, ja en eixa vida, pera premiar vostras virtuts. Pogueren los botxins atormentarvos, cremáus lo

(1) Psalm. 30.

foch; y'l ferro desgarrar vostras entranyas; mes no per aixó desaparegué de vostre cor la serenitat y alegría de que gosávau, puig Jesucrist ab sa presencia vos enfortía y aconsolava. Feu, oh Sant gloriós, que'l vici perdi pera mi'ls enganyosos atractius que'm seduhiren y la virtut fassa sentir al meu cor la dolsura y suavitat que li son propias, á fi de que enamorat d'ella, me decidesca á practicarla, y servir á Deu en eixa vida pera gosarlo en l'altra. Amen.

DIA VUYTÉ Y ÚLTIM

CONSIDERACIÓ

De la perseverancia

Considera, Cristiá, que es tan important al home lo continuar en la práctica del be, quan s'ha comensat, que'l mateix Jesucrist en las Santas Escripuras nos inculca la necessitat que tenim de la perseverancia. Així en lo capítol segon del Apocalipsis, nos diu: que'ns donará la corona de la vida mes ab la condició de que sigam fidels fins á la mort; y en altre lloch nos diu: que aquell que perseverará fins á la fi, se salvará. Però lo que deuría decidirnos á perseverar sens treva en la santa lley, es la terrible maledicció que llansa contra d'aquells que habent comensat de seguirla tornan enrera en son ca-

mi; sia malehit, exclama en lo llibre vintiset del Deuterónomi, aquell que no persevera en mas paraulas y no las posa en práctica. ¿Quántas vegadas cauhen en l'abisme dels vicis, molts que habían portat una vida santa, y fins fervorosa? Han vist un mal exemple, han trovat un mal amich, s'han aficionat á un mal periódich ó llibre; no s'han apartat de bon principi de tals perills, y aixó'ls ha portat al abandono de las prácticas de la virtud, á la inobservancia de la ley y á la pérdua de la fe; habían comensat be, mes com no han perseverat, en vá esperarán lo premi puig sols han de rébrer cástich.

Trayeü la perseverancia, exclama Sant Bernat, y la obediencia queda sens recompensa, lo benefici pert la seva gracia y'l valor y fidelitat no mereixen alabansa. ¿No diríau que es una locura la d'aquell general que atacant al enemich, se contenta en apoderarse de sos reductes, y no vol emplear temps en perseguir y vencer als que fugen? Donchs lo mateix se pot dir dels que han de combátrer los vicis del seu cor, sino perseveran en lo combat, perquè en aquest cas, l'enemich s'amagará, mes algun jorn tornarà referse y eixirá vencedor; ja se sab, diu Sant Llorens Fustiniá, que sens la perseverancia, ni'l que combát alcanza la victoria ni'l vencedor, la palma. Per altra part la perseverancia causa tant bons efectes, fins als mals Cristians,

que si be es veritat que aquestos, en certes ocasions, se burlan dels que practican la virtut, en cambi no pocas vegadas imitan als que perseveran en ella. Procura, donchs, oh Cristià, seguir las máximas santas de la religió, però sias constant y persevera fins á la fi si vols salvarte. Y si t'acusa la conciencia d'haber errat en aquest punt, fes eficassos propòsits, y demana á Deu gracia per cumplirlos.

AFECTES Y SÚPLICAS.

¡Oh amantíssim Jesús! ¡Cuán trista es la situació del ingrát que us abandona! Tal vegada haurá gosat durant llarch temps de las dolsuras de vostra amistat, y en aquest cas haurá adquirit molts mérits per la vida eterna; però ¡ay! que en lo moment que peca, queda enemich vostre, pert los merits adquirits y queda subjecte al duríssim esclavatje del dimoni. També jo us he deixat, oh Senyor, per satisfer una passió que'm deshonorava, una vanitat que no omplía mon cor, per no mortificar mos sentits. Lo mon al últim m'ha despreciat, y m'he vist anegat en las tenebras y tristesa espiritual. Mes Vos, oh Senyor, que sou la llum y goig del ánima, m'heu obert los brassos quan m'habeu vist arrepentit á vostres peus, y are que us torno á tenir no us vull deixar mes, ans be perseveraré en

vostre sant amor, apartantme del mal y practicant lo be fins al últim de ma vida. Acudiu, Senyor, á mos prechs benigne y donaume gracia pera ser fidel als meus propòsits. Amen.

ORACIÓ PEL DIA VUYTÉ

Oh prudentíssim Sant Jordi, que no us acotentáreu en servir á Deu en la infantesa ni en vostre adolescencia sinó que continuáreu amant-lo mes y mes cada dia fins á la darrera hora, sens que'l dimoni ab tot lo seu poder logrés entrebancarvos en lo camí del Cel que dretament seguíau; per l'amor que professareu á Nostre Senyor, per lo fervor y constancia ab que'l seguireu y per la heróica fortalesa ab que'l confessáreu devant del mon, vos suplico, oh glorios Sant, que m'alcanseu fidelitat y zel en la observancia de la Divina lley, valor y fe per confessar á Jesucrist durant la mía vida y com á complement d'eixos favors, lo dó tant necessari de la perseverancia final. Amen.

En aquest dia ò altre del Octavari serà bo confessar y combregar per mereixer ab aquesta bona disposició la mercé que's demana, si no s'hagués alcançat, y en aquest cas servirà per donar gracies á Deu y al Sant.

COIGS
del Gloriós Sant Jordi,

que's cantan
en la Real Basílica de Santa Maria de Ripoll.

Lletra de Mossen Joan Barber. Música de Mossen Jaume Bofill.

En pau, sou port de bonansa;
En guerra, llamp destructor:
*Contra l'enemich que avansa,
Sant Jordi, daunos valor.*

De Ripoll l'antich Cenobi
Voleu per casa payral,
Per rentar l'afront y oprobi
De la turba criminal,
Que, brandant punyal y llansa,
Macularen nostre honor.

Ja os somreyan las riquesas
Estant encara al bressol,
Mes buscant altres proesas
Las deixau per qui las vol;
Dels pobrets sou l'esperansa
Dels orfens, valió conhor.

Als peus del Cessar llansareu
Títols y honors militars,
Y sas iras despreciareu

Alsant á Deu nous altars;
Vostre cor ple de gaubansa,
Deixá burlat son furor.

Contra vostres carns sagradas,
Per virtut omnipotent,
S'estrellan rodas dentadas,
Foch, bastons y oli bullent;
Tant sols la destral alcansa,
Fervós martir del amor.

Ab vostre ánima á la gloria
Pujá vostre professió;
Los Reys que volen victoria
Lluytan baix vostre penó;
Qui us invoca ab confiança,
Es aclamat vencedor.

Entre'ls pobles es lo nostre
Lo mes militar del mon:
Baix lo patrocini vostre
Mar y terra estrets li son;
Nostre exércit ferm avansa
Invocant son Protector.

Siau sempre llum y guía
Pels que's vingan á acullir
Sota'l mantell de Maria
En eix gloriós Monestir:
Si Ella y Vos nos feu fermansa
Lo lluytar ja no'ns fa por.

Nostre Confraría hermosa
Esteneu pel Principat:
Com abellas á la rosa,
Que hi vingan tots aviat;

Per gosar la benauransa
De germans, que's la mellor.

D'eix niu de perlas, rosadas
Per los rius Ter y Fresser,
Feu que místiques onadas
Com d'un inmens insencer,
S'aixequen sempre ab lloansa
Dels Angels y homes á chor.

Siau sol de nostra terra,
Nort segur dels cataláns:
Feu acabar tota guerra
Ab un abrás de germans,
Essent catalana usansa
Bes de pau encisador.

Sempre y quant est pais llansa
Oprimit, crits de dolor:
Contra l'enemich que avansa
Sant Jordi, daunos valor.

Ÿ. *Ora pronobis beate Georgi.*
R̄. *Ut digni efficiamur promisionibus Christi.*

OREMUS.

*Deus qui beato Georgio militi præliare prælia
tua et fidei inimicos superare dedisti; concede ut
ejus nos intercessione muniti, ab hostibus mentis
et corporis liberemur. Per Christum dominum
nostrum. R̄. Amen.*

